

บันทึก

เรื่อง การผ่อนผันการชดใช้หนี้ในฐานะผู้ค้ำประกัน ผู้ผิดสัญญาลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๒๐๑/๒๐๖๕๑ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอเรื่อง ของนางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์ ผู้ค้ำประกันนางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ต่ออาจารย์ประจำคณะศิลป ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ผิดสัญญาลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ ประเทศ สหรัฐอเมริกา ด้วยทุนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งศาลฎีกาได้พิพากษาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๕ ให้นางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์ และนางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ ร่วมกันรับผิดชอบใช้เงินให้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน ๕๖๘,๙๗๕.๐๑ บาทโดยให้คิดดอกเบี้ยในเงินจำนวน ๕๕๐,๙๒๐.๐๑ บาท ในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปีนับแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๙ แต่นางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์และนางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ มิได้ชำระหนี้ดังกล่าว มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงฟ้อง บุคคลทั้งสองเป็นคดีล้มละลาย (เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๒) รวมเป็นยอดหนี้ถึงวันฟ้องเป็น เงินรวมทั้งสิ้น ๑,๕๕๘,๗๑๔.๕๙ บาท ต่อมานางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์ได้ขอประนอมหนี้กับทาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยขอชดใช้เฉพาะเงินที่นางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ รับไป และค่าฤชา ธรรมเนียม รวมทั้งค่าทนายความจำนวน ๓๘๘,๖๖๘.๓๔ บาท ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยเห็นชอบด้วย แต่เนื่องจากกระทรวงการคลังได้พิจารณาเห็นว่ากรณีนางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์ ต้องชดใช้ในฐานะ ผู้ค้ำประกันสัญญาลาศึกษาของนางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ เป็นหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งศาลฎีกาได้มี คำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดให้นางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ และนางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์ชดใช้เงินแก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน ๕๕๐,๙๒๐.๐๑ บาทพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๑๕ ต่อปีนับแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๙ กระทรวงการคลังจึงไม่อาจดเว้นดอกเบี้ยและเบี้ยปรับตามที่ ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอได้ สำหรับกรณีรายนายวิจารณ์ พานิช เป็นกรณีที่ยังมิได้มีการดำเนินคดี จนถึงศาลมีคำพิพากษา หากทบวงมหาวิทยาลัยเห็นสมควรดเว้นดอกเบี้ยและเบี้ยปรับแก่นางศรี สุข ทวิชาประสิทธิ์ ก็ควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ทบวงมหาวิทยาลัยจึง ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้นางศรีสุข ทวิชาประสิทธิ์ ชดใช้หนี้ให้แก่ทางราชการ เฉพาะเงินทุน เงินเดือน และเงินอื่นใดที่นางสาวงามพิศ สุกันธรัตน์ ผู้ผิดสัญญารับไปจากทาง ราชการ ตลอดจนค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความเป็นเงินรวม ๓๘๘,๖๖๘.๓๔ บาทโดยงด เว้นดอกเบี้ยและเบี้ยปรับตามสัญญา และสามารถผ่อนชำระหนี้ดังกล่าวได้เช่นเดียวกับกรณีของ นายวิจารณ์ พานิช ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๔

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๕ ลงมติให้ส่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในข้อกฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรีก่อนว่า

๑. ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจที่จะอนุมัติให้งดเว้นดอกเบี้ยและเบี้ยปรับตามสัญญาใน

กรณีนี้

๒. หากผู้มีอำนาจตามข้อ ๑ อนุมัติให้งดเว้นดอกเบี้ยและเบี้ยปรับตามสัญญาในกรณีนี้แล้ว ผู้มีอำนาจอนุมัติจะต้องรับผิดชอบในการอนุมัติเพียงใดหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวงและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) แล้ว มีความเห็นว่า เนื่องจาก น.ส.งามพิศ สุคันธรัตน์ ได้ทำสัญญาลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศไว้กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๓ โดยมีนางศรีสุข ทวีชาประสิทธิ์ เป็นผู้ค้ำประกัน เมื่อมีการผิดสัญญาเกิดขึ้นผู้จะได้รับการชดใช้ตามข้อตกลงในสัญญา คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่หาหรือปรากฏว่า น.ส.งามพิศฯ ผิดสัญญาและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ดำเนินการฟ้อง น.ส.งามพิศฯ และนางศรีสุขฯ ให้ชำระหนี้แล้ว และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ทั้ง น.ส.งามพิศฯ และนางศรีสุขฯ รับผิดชอบใช้เงินแก้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งตามหลักกฎหมายแพ่ง เจ้าหนี้นอกระบบมีสิทธิบังคับชำระหนี้เต็มตามจำนวนหรือผ่อนผันให้ชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนก็ได้ ไม่ว่าหนี้นั้นศาลจะได้มีคำพิพากษาแล้วหรือไม่ กรณีตามที่หาหรือนี้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เจ้าหนี้ก็มีสิทธิที่จะผ่อนผันการชำระหนี้ให้ได้เช่นเดียวกันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงมีสิทธิยอมรับชำระหนี้ที่นางศรีสุขฯ ขอชำระแต่เฉพาะในเงินที่ น.ส.งามพิศฯ รับผิดชอบ และทั้งค่าฤชาธรรมเนียม รวมทั้งค่าทนายความได้ แต่โดยที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นส่วนราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและสัญญาลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศและสัญญาค้ำประกันดังกล่าวได้ทำขึ้นตามข้อ ๘ ของระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งเป็นระเบียบที่คณะรัฐมนตรีได้วางไว้ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๑๓ มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการ

๑ ข้อ ๘ ให้กระทรวงทบวงกรมทำสัญญาผูกมัดให้ข้าราชการที่ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ กลับมารับราชการตามแผนงานหรือโครงการที่ทางราชการกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเท่าของเวลาที่ข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินเดือนระหว่างศึกษาหรือฝึกอบรม

ข้าราชการผู้ใดไม่ได้รับราชการตามสัญญา ต้องชดใช้เงินแก่ทางราชการดังนี้

(๑) สำหรับผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๑ ให้ชดใช้ทุน เงินเดือนที่ได้รับระหว่างศึกษาหรือฝึกอบรม และเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือ กับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับจำนวนทุนเงินเดือนและเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นเบี้ยปรับแก่ทางราชการอีกด้วย

(๒) สำหรับผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๒ ให้ชดใช้เงินเดือนที่รับระหว่างศึกษาหรือฝึกอบรม และเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือ กับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับจำนวนเงินเดือนและเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือดังกล่าว ให้เป็นเบี้ยปรับแก่ทางราชการอีกด้วย

ในกรณีที่ผู้ไปศึกษาหรือฝึกอบรมกลับมาแล้วรับราชการไม่ครบกำหนดตามสัญญา ก็ให้ลดเงินที่จะต้องชดใช้และเบี้ยปรับตาม (๑) หรือ (๒) ลงตามส่วน

การทำสัญญาให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

กระทรวงการคลังเป็นผู้พิจารณาชี้ขาดเกี่ยวกับการชดใช้เงินตามสัญญาในกรณีที่ข้าราชการที่ลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศผิดสัญญา และกระทรวงการคลังก็ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินทุนของผู้ผิดสัญญาว่าด้วยการไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศไว้ตามหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๘/ว. ๓๔๑๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๘ โดยในข้อ ๕^๒ กำหนดว่า ในกรณีมีเหตุพิเศษเกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินของผู้ผิดสัญญาหรือกรณีอื่นใดที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวข้างต้น ให้แจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาชี้ขาดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนราชการจึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว คือ ในกรณีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะผ่อนผันการชำระหนี้ให้แก่นางศรีสุขฯ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่ากระทรวงการคลังเห็นว่าไม่อาจผ่อนผันการชำระหนี้ให้ตามที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ และเห็นควรให้ทบวงมหาวิทยาลัยนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) จึงเห็นว่า เมื่อปัญหาตามที่หารือนี้เป็นการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรมและดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งเป็นระเบียบที่คณะรัฐมนตรีได้วางขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ แต่การผ่อนผันการชำระหนี้ในกรณีที่มีการผิดสัญญานั้นเป็นเรื่องที่มีได้มีกำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว จึงเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในฐานะผู้วางระเบียบที่จะพิจารณาผ่อนผันการชำระหนี้ดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร และปรากฏว่า คณะรัฐมนตรีก็ได้เคยมีมติเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ผ่อนผันการชำระหนี้เป็นกรณีพิเศษในรายของนายวิจารณ์ พาณิช ผู้ทำสัญญาค้าประกันการลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศของนางสาววิมล คงขุนเทียน มาแล้ว ดังนั้น ในกรณีตามที่ไปหารือนี้คณะรัฐมนตรีจึงเป็นผู้มีอำนาจในการที่จะพิจารณาอนุมัติให้งดเว้นดอกเบี้ยและเบี้ยปรับตามสัญญาได้ และเมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติไปแล้วโดยชอบ คณะรัฐมนตรีก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด

(ลงชื่อ) ไมตรี ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการ ฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๓๕

^๒ ข้อ ๕ ในกรณีมีเหตุพิเศษเกี่ยวกับการผ่อนชำระเงินของผู้ผิดสัญญาหรือกรณีอื่นใดที่นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น ขอให้แจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังเพื่อเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาชี้ขาด